

Pedagógusok kitüntetése

Tegnap, csütörtökön Budapesten, az Egészségügyi Minisztériumban az idei pedagógusnap alkalmából dr. Hulás Imre miniszterhelyettes kitüntetésekkel adta át az egészségügyi oktatás területén kiemelkedő munkát végzett dolgozóknak.

A Szegedi Orvostudományi Egyetem oktatói közül Kiváló Munkáért kitüntetést kapott dr. Penke Botond docens (orvosi vegytanintézet), dr. Pethő Zoltán adjunktus (ideg-elmegyógyászati klinika), dr. Révész Mihály adjunktus (marxizmus-leninizmus intézet), dr. Rosztóczy István adjunktus (mikrobiológiai intézet), dr. Simonné dr. Talpas Gizella tanársegéd (gyógyszerészi-vegytanintézet), dr. Szalay László adjunktus (szemészeti klinika), dr. Varga László docens (I. sz. belgyógyászati klinika) és dr. Wayer Mária adjunktus (gyógyszertechnológiai intézet). Miniszteri dicséretben részesült: Demeter Jánosné főelőadó (általános orvoskar, dékáni hivatal), Halmos Lajos tanár (oktatástechnikai központ), Papp Lajosné vezető óvónő (egyetemi óvoda), és dr. Vezendy Klára tanársegéd (II. sz. belgyógyászati klinika).

A KISZ Szeged városi bizottsága tegnap, csütörtökön délután pedagógusnap

ünnepséget rendezett a Bartók Béla Művelődési Központ nagytermében. Novák-né Halász Anna a városi KISZ-bizottság első titkára köszöntötte a tanárokat és méltatta oktató, nevelő munkájukat. Hangsúlyozta, napjainkban egyre fontosabbá válik tevékenységük, amelyet úgyszólván az egész társadalom szeme láttára végeznek. Talán ezért feltűnőbbek az előforduló hibák, de a sikereik is. Külön tisztelet, megbecsülés jár közülük is azoknak, akik részt vállalnak az ifjúsági mozgalomból, úttörő és KISZ-vezetői feladatokat is ellátnak.

A köszöntés után kitüntetések átadására került sor. Az idei tanévben végzett kiemelkedő mozgalmi tevékenysége elismerése jeléül a KISZ KB Aranykoszorús jelvényét kapta Vassné Joó Ágnes (Kőrösi József Közgazdasági Szakközépiskola), Nagyné Zombori Margit (Zalka Máté ált. iskola), Onozó Géza (Fodor József Elemlétszeripari Szakközépiskola), Kiss Dezső (Ságvári Endre Gimnázium), A KISZ KB Dicséret Oklevelében részesült Kissné Balogh Anikó (Rózsa Ferenc sugáriról óvoda), Mónok Mária (Déry Miksa Szakközépiskola), Maróti Antalné (Dorozsma, II. számú általános iskola).

Dimitrov-kiállítás és -szimpozium Budapesten

Csütörtökön a Bolgár Kulturális és Tájékoztató Központban Georgi Dimitrov életét és munkásságát bemutató kiállítás nyílt a bolgár és a nemzetközi munkásmozgalom nagy alakja születésének 100. évfordulója alkalmából. A megnyitón megjelent Bonco Mitev, a Bolgár Népköztársaság magyarországi nagykövete. A centenáriumi jegyében ugyanitt szimpoziumot tartottak a vendéglátó intézmény és a Hazafias Népfrent Országos Tanácsa rendezésében. Elsőként Krsztju Tricskov, a Bolgár Hazafias Front Országos Tanácsának első elnökhelyettese tartott előadást.

Molnár Béla, a Hazafias Népfrent Országos Tanácsának titkára emlékeztetett arra, hogy a Dimitrov vezetésével megszületett új Bulgária részt vállalt Magyarország felszabadításában is. Mi magyarok erre is gondolva emlékezzünk rá.

Ezt követően a szocialista országok budapesti kulturális központjainak képviselői tartottak korreferátumot.

(MTI)

VITA

Mennyit ér a diploma?

Az átmeneti társadalom ellentmondása

Az utóbbi évek tartós jelensége, hogy egészében romlott a magyar értelmiségnek, mint rétegeknek más rétegekhez viszonyított helyzete. Természetesen az értelmiség egészen belül is van rétegződés. Jól mutatja ezt, hogy némely pályák iránt még nagy az érdeklődés — néhol tologlás is tapasztalható. Utóbbi csak olyan helyen, ahol a szakma presztízse és a későbbi anyagi megbecsülés — mellesleg, paraszolvenciával — biztosított. Az viszont valamennyi értelmiségi szakmára jellemző, hogy a pályakezdekők keveset keresnek. A vitaindítóban között számok alapján fölmerül az emberben: hogyan lehet ebből egyáltalán megélni? Nos, egyfelkélppen: a pályakezdő értelmiségi már tanulmányait is csak szülei nagy anyagi áldozatával tudja elvégezni. Amikor munkába áll, további anyagi segítségre van szüksége, talán még egy évtizedig is. Nemcsak a munkabérek, hanem bizonyos szociálpolitikai juttatások — lakáshoz jutás — is a fizikai munkát végzőket juttatják előnyhöz. Mindennek következménye, hogy azoknak a szülei nem bírják anyagiakkal vagy nem vállalják gyermekük támogatását, az vagy nem is szerez felsőfokú képzést, vagy ha meg is szerezte a diplomát, inkább vállal fizikai munkát, vagy hátat fordít a pályának, hogy egzisztenciáját meg tudja alapozni. Mindez főként férfiakra vonatkozik. A biológiai adottságokból meg a társadalmi tradíciókból következően ugyanis a családi munkamegosztásban még mindig a férfi a fő kereső. A rossz anyagi lehetőségek egyik következménye bizonyos értelmiségi pályák elnépszerűsége is.

Mindez fokozottan érvényes a műszaki értelmiség helyzetére. A műszaki felsőoktatási intézmények tartósan felvételi gondokkal küszködnek. Ennek egyik fő oka, hogy a pálya nem vonzó, az erkölcsi-anyagi megbecsülés nem csinál kedvet hozzá a fiatalok körében. Amit ugyanis a vitaindító a közgazdasági számítások nyelvén kifejezett, azt a 16—18 éves fiatalok is tudják a mindennapi élet tapasztalataiból.

Azt szokták mondani, felelőtlen, aki diplomával a zsebében elmegy benzinkutasnak, vagy a nagyvárosra lepre rakodni. En azt gondolom, igenis azért megy el, mert nagyon is felelősen gondolja végig maga és a családja sorsát, lehetőségeit. Mint műszaki szakközépiskola igazgatójának, feladataim közé tartozik, hogy a legjobb képességű növendékeket a műszaki értelmiségi pályákra ösztönözsem. Meg kell mondanom, egyre nehezebben sikerül.

Nemrégiben volt egy tanítványom. Szülei mindketten vezető beosztásban dolgozó műszaki értelmiségiek, a gyereknek voltak tehát

közvetlen tapasztalatai a rá váró lehetőségekről. És talán éppen ezért tudatosan elhatározta, hogy segédmunkás lesz! Hosszú viták után végül is hátat fordított az iskolának. Azzal érvelt, hogy nyári fizikai munkával, minden szakképzettség nélkül annyit keresett, mint a szülei hosszú évek után, felelős beosztásban, hatalmas mennyiségű felhalmozott tudással. Ő úgy szerette volna kezdeni az életét, hogy ne legyen hátrányban. E mostani, pénzcentrikus világban a szülőknél és az iskolánál igen nehéz nevelni a fiatalokat. Hiszen mivel érvelhet az ember? Ha nem akarja, hogy megmosolyogják, nem állhat elő olyasmivel, hogy magadnak tanulsz, fiam, mea, hogy amit tudsz, azt senki nem veheti el tőled. Mégsem mondhatunk le arról — ma sem, a mostani értékrend ismeretében sem —, hogy a legjobb képességű gyerekeket ösztönözzük a műszaki értelmiségi pályákra.

Mindig elbeszélgetek a végző osztályok tanulóival. Azt szoktam mondani, elképzelhetetlen, hogy a mostani, az értelmiséget, s ezen belül a műszakiakat annyira háttérbe szorító értékrend hosszú távon — egy ma az életét eltervező 18 éves fiatal munkáséveinek 35—40 esztendőjére — változatlanul maradjon. Az értékrendnek ez a torzulása szerintem olyan ellentmondás, amely átmeneti társadalmunkra ideiglenesen jellemző. Társadalmi érdekből föl kell oldani, mégpedig belátható időn belül.

A műszaki értelmiség helyzete nem is annyira önmagában, hanem más rétegekhez, főként a szakképzetelnekhez viszonyítva rossz. Véleményem szerint a segédmunkát fokozott gépsítéssel kiküszöbölni, nem pedig mértéket meghaladó módon megfizetni kellene. Azt tanácsolom hát a gyerekeknek: igaz, hogy a mostani értékrend olyan, amilyen, de biztosan nem marad örökre így. Aki megszerezte a diplomát, az még elmehet utána benzinkutasnak, disznót, bikát hizlalni, fölízni, zöldsegeskofához, kőművesmesterhez anyagmozgatónak. De ott a papír a fiókjában, s bármikor előveheti, ha a tudásnak egyszer megint

lesz akkora becsülete, amekkorá egy modern ipari társadalomban meg kell, hogy illesse.

Azt hiszem, manapság ez az egyetlen reális érvelés, amivel meg lehet győzni őket a továbbtanulás fontosságáról. Egy-egy ilyen ösztönbeszélgetés után négyen-ötven mindig megváltoztatják szándékukat és továbbtanulnak. Am nem mellékkérdés, hogy a társadalom érdekeiben fölhasználják-e valaha a megszerzett tudást, vagy csakugyan a fiókban tartják diplomájukat. Engem igazán úgy érdekel, hogy az érettebbek, a 25 éves körülük már törekednek a technikusminősítés megszerzésére — 8 ilyen osztályban működik. Igaz, egyelőre ő sem hagyják magukat kiemelni, de a vezetővé válás lehetőségét ők már föl tartják maguknak.

Hogy ezt az ellentmondást hogyan lehetne feloldani? M'korra és milyen eszközökkel? A világgazdasági helyzet, külkereskedelmi nyitottságunk ismeretében egyelőre úgy gondolom, a legkézenfekvőbb megoldás: pénzzel. A reáljövedelmek bizonyos arányú átrendezésével. Ma ugyanis a felelős beosztásban levők jövedelme alig haladja meg beosztottaikét. Széjjelebb kellene húzni azt a bizonyos jövedelmi ollót. Hiszen most pont a jobb képességű műszakiak húzódnak attól, hogy kiemelkedjenek, és ezzel kapásból másfél ezer forinttal csökken a fizetésük.

Talán nem vagyok telhetetlen, ha azt mondom, a műszaki értelmiség és a szakképzetel segédmunkások jövedelme között mintegy 3:1 arányt kellene tartani — az értelmiségiek javára. Így mód lehetne arra, hogy a kiemelés, a mind feljebb beosztások rangját biztosítani tudjuk, hogy a középvezetők is felelősségük súlyá arányában keressenek. Ha ez megtörténne, lehetővé válna, hogy a kulcsfontosságú irányító posztokra a legalkalmasabbak, legjobb képességűek kerüljenek, megszűnjék a kontrasztelekció; a diploma, a tudás, a társadalmi érdek iránti felelősség devalválódása.

Dr. Perényi János,
a Déry Miksa
Szakközépiskola
igazgatója

Szegedi munkás a 80-as években

(A szociológia a társadalmi igény által létrejött tudomány, sokszor megfogalgot divat és a valóság feltárásának, korunk föltérképezésének egyik lehetősége. A szociológiában a szociológia meghonosítója és legjelentősebb tudós kutatója Erdői Ferenc volt. Munkássága kiterjedt szűkebb pátriájára, Csongrád megyére és eszméit a városára, Szegedre is. Nem véletlen hát, hogy amikor három szegedi kutató, Szentirmai László, Papp Ignác és Pető Zoltán a városi pártbizottság propagandista és művelődési osztálya, valamint a városi tanács művelődési osztálya megbízásából arra vállalkozott, hogy fölmérést készít a Szegeden dolgozó nagyzemelési munkások társadalmi jellemzőiről, életmódjuk legfontosabb vonásairól és általános életkörülményeiről, akkor kiindulópontnak Erdői Ferenc 1971-ben megjelent Város és vidéke című munkájának idevonatkozó megállapításait tekintették. Figelembe véve, hogy az azóta eltelt több mint egy évtizedben éppen e téren mentek végbe a legnagyobb strukturális változások, a Nagyzemelési munkások Szegeden című szociológiai tanulmány az ünnepi könyvhétre jelent meg a városi tanács gondozásában.)

A három szerző három fő fejezetben adja közre kutatásai eredményeit. Nagyító az a vették a város nagyiparban dolgozó munkásságának társadalmi jellemzőit, te-

vékenység-struktúráit és művelődési röntgenképét; vizsgálták társadalmi-politikai magatartásukat, az egészség és életmód összefüggéseit. Általánosításra szolgáló adatokat tisztegedi nagyzemelési szerveztek be. A kérdőíves vizsgálat tiz fő kérdéscsoportot tartalmazott, kiterjedt a közvetlen termelésirányítókra, a szakmunkásokra, a betanított és segédmunkásokra, a felmérés során 789 kérdőívet dolgoztak fel a JATE kibernetikai laboratóriumának munkatársai. A kötet az ezekből lefűrt megállapításokat, tapasztalatokat és az ezekből következő feladatokat összegezi.

A könyv adataiból, táblázataiból mintegy mozaikképp összeáll egy szegedi „Átlag Lajos”, statisztikai nagyzemelési munkás portréja. Elettora 36 év, elvégezte a nyolc általánost és szakképzettséget szerzett, családos, felesége is az iparban dolgozik, havj átlagbére 3901 forint, a család jövedelme 7211 forint, a Nagykörúton kívül lakik, rendszeresen kiegészíti jövedelmét valami mellékesssel. Kétszobás lakótelepi lakása van, nemrégiben vettek új bútort, szól a rádió, a televízió, bűg a mosógép meg a hűtőszekrény. Naponta 21 percet fordít olvasásra, legkedvesebb költője Petőfi, frója Jókai. Mindenekelőtt a képernyő jelenti számára a tájékozódást, művelődést és szórakozást, vasárnaponként 2 óra 12 percet tölt tévé-

zéssel. Néha-néha érdeklődik társadalmi-politikai kérdések iránt, ritkán nyilvánít véleményt. Ha beteg, inkább körzeti orvoshoz fordul, mint üzemorvoshoz, legfőbb szőr testi panasszal — fájdalom, rosszullét, rossz közérzet, láz. Persze a szegedi „Átlag Lajos” portréját lehetne gazdagítani, s a kötetet forgatva ezt bárki megteheti.

A könyv szerzői megállapításai mellé megfogalmazzák a további lépés feladatait is. Ez a metszet nemcsak a nagyzemek vezetőinek adhat jó támpontot a továbbiakban, de a közművelődés egész apparátusának, az orvostársadalomnak és a kutatóknak is.

(A Nagyzemelési munkások Szegeden című kötet megjelenése alkalmából az ünnepi könyvhét szegedi rendezvényeként könyvpremierral egybekötött ankétot rendeztek tegnap, csütörtökön délután a Szegedi Akadémiai Bizottság dísztermében dr. Antalffy György egyetemi tanárnak, a JATE rektorának elnöklétével. Szentirmai László, Papp Ignác és Pető Zoltán referátumát követően élénk, tartalmas vita bontakozott ki a kötetről.

T. L.

Nyelvvizsgák vidéken is

Budapesten kívül három városban szervez általános alapfokú állami nyelvvizsgákat az Állami Nyelvvizsga Bizottság. Június 1-től Miskolcon a Nehézipari Műszaki Egyetemen, Szegeden a József Attila Tudományegyetemen, Veszprémben a Vegyipari Egyetemen is lehet vizsgálni. Miskolcon csak Borsod-Abaúj-Zemplén és Szabolcs-Szatmár, Szegeden csak Csongrád és Békés, Veszprémben pedig csak Veszprém, Vas és Za-

la megye lakosai tehetnek vizsgát. E megyék lakói tehát ezentúl kívánságuk szerint vagy Budapesten az Idegennyelvi Továbbképző Központban, vagy a területi beosztás szerinti egyetem idegennyelvi lektorátusán jelentkezhetnek általános alapfokú állami nyelvvizsgára.

A művelődési miniszter egyébként legutóbb 1980. novemberében szabályozta a nyelvvizsgák módját. (MTI)

Kongresszusra készülnek

A Vöröskereszt országos vezetőségének tanácskozása

Csütörtökön ülést tartott a Magyar Vöröskereszt országos vezetősége. A tanácskozáson Hantos János főtitkár előterjesztésében megvitatották a szervezet októberben megrendezendő VI. kongresszusa elé kerülő beszámoló tervezetét. A városi, a járási és a budapesti kerületi küldötttervezetek tapasztalatait is összegző kongresszusi beszámolótervezetben nyomatékkal kapott helyet, hogy a vradók mintegy félmillióis táborba ma már biztosítani tudja a szükséges mennyiségű vért az egészségügyi ellátás számára.

A Vöröskereszt megalakulásának 100. évfordulója felhívást hozott a munkában; számos kezdeményezés

született a társadalmi problémák öntevékeny megoldására. Sokat javult — különösen az iskolákban — az egészséges életmódra nevelés érdekében végzett ismeretterjesztő munka színvonala, s továbbra is népszerűek az egészségvédelmi hónapok, hetek.

A Vöröskereszt jelentős propagandát fejt ki a tudatos családtervezés érdekében, s klubfoglalkozásokat szervez a gyes-en lévő kismamák számára. Az alapszervezetek tagjai segítik az időskorúak egészségügyi-szociális ellátását, javaslatokkal és tevékeny részvételükkel támogatják a gyermek- és ifjúságvédelmi munkát. (MTI)

Dajkáló táj

Az ünnepi könyvhét szegedi programjának kiemelkedő eseménye lesz az az irodalmi est, amelyet ma, pénteken este 7 órakor rendeznek a Bartók Béla Művelődési Központban Déry Endre Szegeden élő József Attila-díjas író 60. születésnapja

alkalmából. A Dajkáló táj című program során az ünnepelttel Varga Domokos író beszélget, közreműködik Korompai Vali színművésznő. Ez az irodalmi est része a Bartók Béla Művelődési Központ Írástudók felelőssége című sorozatának,